

Pozsonyi napló (IV.)

BALÁZS BENCE

Találkozni jó. Az ember megiszik egy sört a barátaival, rég nem látott ismerőseivel, felelevenítik a régi szép időket, s elmondják, mi történt velük az utóbbi időben.

Persze, politikusok között mindez másképp zajlik. Főleg, ha szlovák és magyar politikusokról van szó. Előbbiek sokáig hallani sem akartak közös találkozóról, az élet – vagy inkább a duna-szerdahelyi incidens – nyomása mégis rávette őket erre. Mi több, azóta már a harmadik szlovák–magyar találkozón is túl vagyunk – legutóbb az államfők tereferéltek. Ennél többre sajnos nem lehet értékelni a majdnem két órás találkozót, mint ahogyan a korábbiakat sem, hiszen gyakorlatilag semmi előrelépés nem történt a szlovák–magyar kérdést illetően. A forgatókönyv, kissé leegyszerűsítve, valahogy úgy nézett ki, hogy a magyar fél érvelt, jóhiszeműen magyarázott, próbálta kiközösíteni a holtpontról a szlovák politikusokat, akik aztán egy nagyvonalú, mindenre érvényes „nem”-mel válaszoltak. Gyurcsány hat pontjának egyikét sem fogadták el, de Sólyom László javaslatait is visszakézből elvetették, merthogy a szlovákiai magyar kisebbségnek „átlagon felüli” jogaik vannak. Legalábbis szerintük.

Ilyen körülmények között elég nehéz tehát azt mondani, hogy valamiféle pozitív hozadéka lett volna e találkozóknak, hacsak nem tekintjük eredménynek azt, hogy egyáltalán összejött egy – illetve három – ilyen eszmecsere. De talán ez a tereferé mégis csak jó volt valamire: az utóbbi időben ugyanis már más témák is kerültek a lapok címlapjára, nem csak a magyar–szlovák viszony. A helyzet persze ettől még ugyanolyan feszült, amit jól éreztet például az, hogy nemrég a Magyar Koalíció Pártjának pozsonyi székházába két töltényt tartalmazó küldemény érkezett. A csatolt levélben pedig halálosan megfenyegették Csáky Pál MKP-elnö-

köt és Duray Miklós stratégiai alelnököt, hogy ha nem hagynak fel a politikával, agyonlövik őket. Egyébként idén ez már a második ilyen küldemény volt Csákyék címére...

Jelenleg a magyar–szlovák viszony legérdekesebb kérdése, hogy a tankönyvekben milyen nyelven szerepeljenek a helynevek. A legújabb kiadású magyar nyelvű tankönyvekben csak szlovákul nyomtatták őket, mire az MKP módosító törvényjavaslatot nyújtott be. Amint az várható volt, a szlovák politikusoknak túl sok volt az a követelés, hogy a magyar könyvekben ezek a nevek csak magyarul szerepeljenek, a kormánypártok ugyanis azt akarták, hogy csakis szlovákul lehessen írni őket. Meglepő módon Fico miniszterelnök és a legnagyobb kormánypárt végül kiállt a módosítás mellett, legalábbis részben, a törvényt végül úgy szavazták meg – koalíciós partnereik megütöközésére – hogy a magyar nyelvű tankönyvekben először a földrajzi nevek magyar neve szerepel, amit zárójelben a szlovák megnevezés követ.

A történet korántsem ér véget itt: egyrészt azért, mert a törvény szövege meglehetősen kódos, hiszen nem tér ki például arra, hogy csak a név első előfordulásánál, vagy mindegyiknél fel kell-e tüntetni a szlovák megfelelőt is. Ráadásul csak azokra a nevekre vonatkozik a magyar nyelvű írás lehetősége, amelyek közismerten elfogadottak és nem a „magyarosítás” eredményei. (De ki dönti el, hogy melyik név melyik kategóriába tartozik?)

Persze a törvényt még alá kell írnia az államfőnek is. Sajtóinformációk szerint viszont Ivan Gasparovicsnak ez egyáltalán nem áll szándékában. Vélhetően megteszi majd módosító javaslatát, és visszaküldi a parlamentbe. Nagy kérdés tehát, hogy miről szólnak majd ezek a módosító indítványok. Várhatóan nem a magyarság érdekeit és akaratát veszi majd figyelembe. Jövőre különben elnökválasztás lesz, s amint azt Ficóék kormánya jutása is mutatja, a nacionalista szlogenekre igencsak „ráharapnak” a választópolgárok. Az MKP törvényjavaslata így nagyon könnyen elmentés irányba sülhet el, és már vissza sem lehet vonni. Mi több, az utóbbi másfél hónap történései tükrében azt a lehetőséget sem tudom teljességgel kizárni, hogy ezt az egész forgatókönyvet már előre megírták Ficóék, és mindenféle hátsó szándékkal szavazták meg az MKP törvénykezdeményezését. Azzal a tudattal, hogy miután Gasparovics szépen elterefelt Sólyommal, s eldicskedett a frissen megszavazott törvénnyel, a szlovák nacionalisták majd úgyis a „normális mederbe” terelik a magyar folyók – és nemcsak – nevét...

A 2008-as év embere?

KÁNTOR LAJOS

A 2008-as év zárásához közeledünk, és ilyenkor nem csupán a visszatekintés indokolt, hanem az új felé tekintés is, vagyis a 2009-es nyitás reménye. Mire számíthat Románia a november 30-i parlamenti választások után, a karácsonyra állítólag összeálló, Theodor Stolojan vezette kormány alatt? Mire számíthatunk mi, Romániában élő magyarok? Mire számíthat e térség, az újabb egyesek (szlovák politikusok) által nevében sem kívánatos Kárpát-medence közembere a világméretű válság fenyegetésében? És mit tesznek a román meg a romániai magyar politikusok ebben a sok tényező, sok kérdőjeles helyzetben?

A választási eredmények, a pártok közötti tárgyalások függvényében szinte naponta változtak a prognózisok, és aligha lehet biztos következtetéseket levonni azután is, hogy Traian Băsescu a neki régóta (legalábbis 2004 óta!) kedves Stolojan, az államelnök-jelöltségről akkor Băsescu javára visszalépett, jelenleg PD-L politikus, elismert gazdasági szakembert bízta meg kormányalakítással. A demokrat-liberálisok és a szociáldemokraták némelyek szerint váratlan, mások szerint az adott körülmények között szükségszerű szövetezése alakulni látszik, noha az RMDSZ bevétele a kormányba továbbra is vita tárgya; a PSD heves tiltakozása, illetve a PD-L korábbi ígérete közé nem könnyű hidat építeni. Cornel Nistorescu ez utóbbiról azt írja a Foaia Transilvană vezércikkében: a PSD által támogatott feltétel ötször rosszabb benyomást kelt, mint a PSD-beli korrupció. Ugyancsak Nistorescu vezércikkében nem túl hízelgő visszatekintéssel találkozunk „a FSN szövetség” alakulására vonatkozóan; az öreg és a fiatal szekusok, a régi pártaktív tagjai és ezek fia-i-unokái határozzák meg a két egyezkedő nagy pártot. Neveket is sorol a jeles cikkíró, Băsescutól Ion Iliescuig, nem feledkezve meg Adrian Năstăsescu, Mircea Geoanáról, Mugur Isărescúról sem. Szépeket írnak a lapok erről az alakuló PD-L-PSD szövetségről, föllevenítve, amit még nemrég is egymásról nyilatkoztak. Dan Pavel szerint a PSD volt a legrosszabb, ami eddig a román politikában történt; most, Băsescunak és (a makacs) Tăriceanunak köszönhetően, a PSD egy látszólag elfogadható rossznak tűnik; az eredmény pedig az lehet, hogy a PSD kis párttá válik, mert felfalja a PD-L. Robert Turcescu úgy nyilatkozik, hogy a válság és a válság szülőanyja sem legitimi-

zálhatja a PD-L és PSD kormányt, ám hátha ebből a bizarr érdekházasságból mégis valami használható születik Románia számára. Nem éppen a bizalom nevében fogalmazta meg tévékommentárját Cristian Tudor Popescu, jöllehet ő hajlandó elfeledni Stolojan és Băsescu 2004-es könnyes operett-jelenetét, elismerve Stolojan gazdasági szakértelmét. (Ő, mármint C. T. Popescu nem tulajdonít nagy jelentőséget az RMDSZ-ügynek – de hát ezt el is várhattuk tőle.)

Mіндеzek után föltehető a kérdés: ki lesz 2008 decemberében az Év Embere? (Merthogy 2009-ben ki lesz, arra még rákérdeznünk is abszurd volna.) A Cotidianul úgy határozott, hogy tíz jelöltje közé nem vesz fel politikusokat – Svájcban élő román buszsofőr az első jelöltjük, aki regényével díjat nyert odakint; sportolók, sebéssz, rendező, kutatók következnek a listán. Valószínűleg nem lesz az Év Embere Pászvány Árpád sem, bár a kolozsvári CFR futballcsapat tulajdonosa elindult a nemzetközi hírnév felé labdarúgóinak a Róma és a Chelsea elleni kezdeti sikereivel, de aztán vereségek következtek. Igaz, hogy a CFR Londonban ismét jól játszott, a Bajnokok Ligájától azonban búcsúznia kellett. A bukaresti Gardianul címlapján szinte örvendezve számol be arról, hogy Pászvány kolozsvári építési tervét, a Sigma Towerrel együtt, kútba esni látszanak, legalábbis késeknek, a válság következtében.

Lehet-e a PD-L és PSD „nagy” szövetségének kovácsai közül valakit az Év Embereként mondani? Băsescu, Emil Boc, Geoană? Az önértékes (az RMDSZ mellett következetesen kiállt) vesztes, Tăriceanu? Az új győztes Theodor Stolojan? Vagy a jogász Daniel Morar, a korrupcióellenes harcos a DNA élén, akit a European Voice című folyóirat nevezett meg, többek közt Soros György ellenében? Vagy éppenséggel az itthon sokat vitatott – a „civilék”, a Társadalmi Dialógus Csoport által (újra) igazságügyi-miniszternek javasolt – Monica Macovei? Őt 2008 Európai Asszonyának választották...

Nem lesz – nem lenne – könnyű választani, legalábbis a politikusok közül. A Guinness Book-ba viszont lehetne jelölni romániai történéseket. Például azt a választási apróságot, hogy valaki (bizonyos Marian Ghiveciu, PSD), aki ellen DNA-vizsgálat folyik, Buzău körzetében megelőzte a maga 46,6 százalékos eredményével Marian Predoiu igazságügyi-minisztert (28,9%).

És következik 2009...

Az örök disszidens

Tamás Gáspár Miklós születésnapjára

SZILÁGYI-GÁL MIHÁLY

Gazsíról is csak Gazsi tudna a legjobban írni. Nem kit ő régebb ismer, mint az saját magát. Faltól falig szaladt, Rousseau-tól Kantig, Marxig és Leninig, mert átélte szerep nélkül aligha van igazi megértés, inkább csak tudós távolság. Márpedig Gazsi nem csak tudós, művész is, akinek az elemző munka, kutatás és alkotás, akinek az eszmék megértése nem szakmai teendő, hanem személyes feladat és civil kötelesség. Gazsi mindig vállalta magát, ezt még ellenségei is elismerik. Az is vállalás volt, amikor még álnéven megírandó vezércikket sem vállalt a hetvenes évek romániai magyar sajtójában. Időről időre minden józan befektetést eldob magától és valahogy az egészből mégis elidgeníthetetlen tökélet gyűjt. Talán így lesz valakinek a nevéből betűszó, amit akadémia

nem adhat, hanem csakis az olvasó. Gazsi minden rendszerben disszidens. Hiszen egyetlen rendszer sem tűri sokáig a kritikát, s aki örök kritikus, az örök ki-bevándorló, hontalan, kinek világútlevele saját könyvtára. Gazsi életútját keresztelendő összes politikai rendszert és országot túlélő arisztokratizmusa a gondolkodó ember hontalansága. Egy ember, aki a világon szinte mindenhol otthonosan jár és mégsem ér haza; vagy inkább a haza nem ér el hozzá, mert ő úgy hazafi, ahogyan mifelénk ritka, világpolgár módjára. A hét-nyolc nyelvet megelőzően és azon túl, melyeket igen jól ismer végső otthona a magyar nyelv, melyet könyörtelenül tanít, tanul és számon kér. Gazsi forradalmár, mert konzekvens írástudó és ez ma már önmagában is botrány. Kortalan ember, lassan öregszik, emlékezete több ezer év és még csak hatvanéves. Éljen soká!

Az oldalt szerkesztette: Székely Kriszta

iii. Adventi Gyermekfesztivál és Szezonale

2008. december 12-14. között

10:00 óra

Társasjáték verseny

A verseny célja a gyermekek közötti barátságok kialakítása, a közösségi élmények megéltetése, a kreativitás fejlesztése.

A versenyen résztvevő gyermekek számára ajándékok, édességek, és egyéb ajándékok kerülnek kiosztásra.

Szervező: Magyar Könyvtár Szövetség

Helyszín: Magyar Könyvtár Szövetség, Budapest, Magyar Könyvtár Szövetség

ar472adsz

FOLYTATJUK